VÝROČNÍ ZPRÁVA

Občanské Bělorusko // 2018

Civic Belarus

Občanské Bělorusko //
Грамадзянская Беларусь //
Civic Belarus

OBSAH

3 ..... // SLOVO ŘEDITELKY //

4 ..... // SITUACE V BĚLORUSKU V ROCE 2018 //

6 ..... // NAŠE PROJEKTY //

9 ..... // NAŠE PARTNERY //

10 ..... // NAŠE DONOŘI //

11 ..... // HOSPODAŘENÍ V ROCE 2018 //

14 ..... // KONTAKT //

SLOVO ŘEDITELKY

Vážení přátelé,

předkládáme vám výroční zprávu za rok 2018, tedy za rok, v němž se od nástupu Alexandra Lukašenka do úřadu běloruského prezidenta nic zásadního nezměnilo. Samozřejmě není v demokratických zemích obvyklé, aby moc setrvávala téměř čtvrt století (od roku 1994) v jedněch rukou, jenže v postsovětském prostoru to není výjimka. A protože se v Bělorusku o skutečně svobodných a spravedlivých volbách nedá mluvit, je jasné, že Lukašenko bude zemi vládnout i nadále.

Za ty dlouhé roky let se svět mohutně změnil, nová generace, která mezitím vyrostla, je běžně v kontaktu se svými vrstevníky po celém světě a hledá nové způsoby vyjadřování a komunikace. Naši koordinátoři se snaží pomáhat mnoha způsobům, jimiž se lidé sdružují. Režim v Bělorusku zjevně nelze změnit volbami, to ale neznamená, že je nehybný. Působí na něj vnější vlivy – prezident Lukašenko zjevně už pochopil, že vidina o rovnoprávném spojení s Ruskem je pouhou iluzí, a že chce-li vycházet s Evropou, musí dodržovat jisté normy.

Bělorusko se ovšem postupně mění i uvnitř, i když se o tom nedozvíme z palcových titulků v novinách. Změny jsou pomalé, ale přece jen probíhají – nepříliš nápadně, spíš pod vnější slupkou poslušnosti a nehybnosti – a my se jim snažíme pomáhat. Vytrvale hledáme a nacházíme další a další představitele občanské společnosti, kteří kolem sebe sdružují lidi, odhodlané se věnovat nejrůznějším aspektům společného života.

Upřímně děkujeme každému, kdo činnost Občanského Běloruska podpořil, ať finančně, jako dobrovolník anebo třeba nápadem – a věříme, že na nás ani na běloruské občany nezapomenete.

Petruška Šustrová:
Předsedkyně správní rady Občanské Bělorusko

Petruška Šustrová

SITUACE V BĚLORUSKU V ROCE 2018

Na první pohled by se mohlo zdát, že v Bělorusku se téměř nic neděje, společnost je zamrzlá v jakémsi bezčasí a Lukašenkův režim se chová jak se od ac vlastně očekává. Z hlediska občanského aktivismu ale Běloruskem během roku 2018 hýbalo několik důležitých kauz. Tou nejviditelnější byla perzekuce novinářů v tzv. Kauze BelTA. Podle státních zástupců někteří novináři z nezávislé zpravodajské agentury BelaPAN, portálu TUT.BY a dalších médií nelegálně získávali informace ze státem řízené agentury BelTA. V srpnu bylo během tří dnů zadrženo 18 novinářů a zabaveno vybavení několika nezávislých redakcí. Všichni byli brzy propuštěni z vazby „jen" s vysokými pokutami, ale proces s několika z nich se táhl až do roku 2019. Jednou z nich byla Maryna Zolatava, šéfredaktorka internetového portálu TUT.BY. Proces s ní může znamenat nový precedens: Zolatava nebyla obviněna z krádeže informací samotné, nýbrž za zanedbání úředních povinností. Jako šéfredaktorka měla podle obvinění nést právní odpovědnost za pochybení svého týmu. Soudní proces nasvědčoval na nový trend státních represí, tlak na autocenzuru médií. Současně je také případ Zolatavy zajímavý z hlediska online publicistiky, která zatím v běloruském právním řádu není příliš ošetřená (a díky tomu umožňuje nezávislým novinářům podstatně větší manévrovací prostor než klasická média). Současně s kauzou BelTA se pozornost státních orgánů zaměřovala více na vloggery, což je trend, který pravděpodobně uvidíme i v příštích letech.

Dalším důležitou kauzou se stal soudní proces – táhnoucí se již od předchozího roku – s Hendzem Fiadynichem a Iharem Komlikem. Fiadynich, šéf nezávislých odborů REP, a Komlik, hlavní účetní, byli

SITUACE V BĚLORUSKU V ROCE 2018

obžalováni a posléze shledáni vinnými z daňového úniku. Za vykonstruovaným procesem leží dlouhodobější problém státu s nezávislými odbory, a REP je v zemi pravděpodobně nejviditelnější organizací hájící práva pracujících.

Hlavní tlak ze zahraničí je nicméně stále orientován na trest smrti, protože Bělorusko i nadále zůstává jedinou evropskou zemí, kde je trest smrti uzákoněn. V roce 2018 byli podle výroční zprávy Amnesty International, která situaci sleduje, popraveni zastřelením nejméně čtyři vězni. Navzdory vlnám odporu ze zahraničí i ze strany běloruských lidskoprávních organizací (např. Viasny) se nicméně zdá, že situace se v brzké době spíše nezmění. Počet poprav se naopak oproti roku 2017 zdvojnásobil.

Rok 2018 ale přinesl i některé dobré zprávy. Co se týče prostředí lidskoprávního aktivismu, do země se například mohla po třech letech v soudně nařízeném litevském exilu vrátit ředitelka organizace Lawtrend Alena Tankačeva.

Co se týče mezinárodní politiky, snaží se Bělorusko stále více otevírat Evropě, především co se týče turismu a mezinárodního obchodu. Skvělou zprávou pro Čechy tak například je, že od roku 2018 tak mají občané 80 zemí (včetně České republiky) do země bezvízový vstup na 30 dní (za předpokladu, že vstoupí do země přes minské letiště).

NAŠE PROJEKTY

Projekty Občanského Běloruska se dlouhodobě věnují podpoře a rozvoji občanské společnosti v Bělorusku skrze přímou spolupráci s nevládními, neziskovými iniciativami a organizacemi. S těmi Občanské Bělorusko pracuje na budování jejich kapacit a rozvoje jejich schopností skrze semináře, vzdělávací tréninky a v neposlední řadě i skrze výměnu zkušeností v průběhu studijních cest do ČR či v rámci několikadenního závěrečného semináře. Občanské Bělorusko také iniciativy přímo podporuje formou minigrantů či grantů na realizaci občanských kampaní.

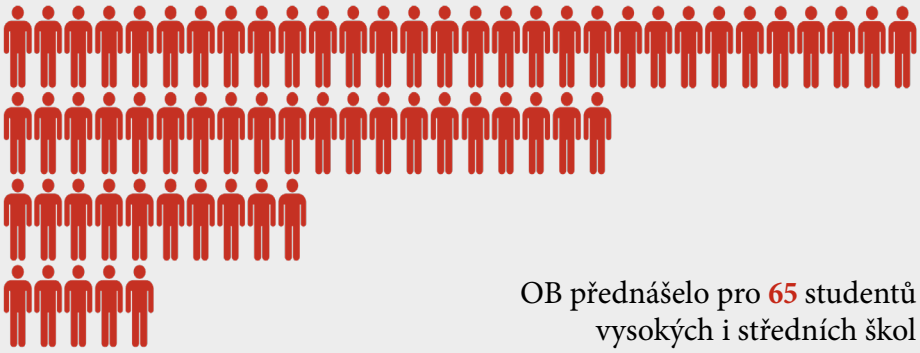

NAŠE PROJEKTY

NAŠE PROJEKTY

Civic Belarus

VEŘEJNÁ SBÍRKA

Občanské Bělorusko spravuje veřejnou sbírku, díky níž podporuje osoby perzekuované režimem a jejich rodinné příslušníky. Libovolnou částku, jednorázově i pravidelně, můžete poukázat na

2900120912/2010

PODPORA NOVINÁŘŮ

Podle Reportérů bez hranic byl 2018 z hlediska represí proti nezávislým novinářům vůbec nejhorší. Strategie úřadů má většinou podobný scénář: donutí nezávislá média oficiálně sídlit v zahraničí a potom jejich korespondentům neudělí akreditace. Ti jsou potom nuceni pracovat nelegálně a být trvale vystaveni hrozbám pokut či zadržení. Novým fenoménem je ale zvýšená pozornost vůči video-blogerům a internetovým platformám, jejichž právní status dosud není zcela vyřešen. V srpnu 2018 bylo během tří dnů zadrženo 18 novinářů v tzv. kauze BelTA a případ některých, mj. šéfredaktorky online portálu TUT.BY, se táhl až do jara 2019. Občanské Bělorusko vnímá nezávislost celostátních i regionálních médií jako klíčovou pro budování občanské společnosti. Proto v roce 2004 spoluzaložilo Evropské rádio pro Bělorusko (nyní Euroradio) se sídlem ve Varšavě. Stanice je zaměřena na mladé posluchače (18 – 35 let), proto kromě zpravodajství a publicistiky v běloruštině nabízí kvalitní hudební program (včetně české hudby) a podílí se na řadě akcí zaměřených na podporu běloruských nezávislých kapel, z nichž některé jsou v nemilosti režimu. Skrze Euroradio podporuje Občanské Bělorusko také regionální média, která jsou často mimo dosah větších donorů. Podle dostupných dat poslouchá stanici v Bělorusku téměř 480 000 lidí.

euroradio.fm

NAŠE PARTNERY

Demas

Občanské Bělorusko je zakládajícím členem Asociace pro podporu demokracie a lidských práv - DEMAS, ve které se sdružilo 11 českých nevládních organizací dlouhodobě se věnujících podpoře demokratizace, lidských práv a občanské společnosti v ČR i v zahraničí.

www.demas.cz

Green Network Belarus

Je partnerství ekologických organizací, aktivistů, iniciativ a odborníků, kteří společně tvoří síť, jejímž cílem je rozvoj ekologického hnutí v Bělorusku, a která má vliv na rozhodování o životním prostředí na místní, národní i mezinárodní úrovni, která monitoruje a řeší otázky spjaté s životním prostředím a do tohoto procesu zapojuje občanskou společnost.

www.greenbelarus.info

Visa-free Europe

Jsme členy koalice Visa-Free Europe, která se snaží tlačit na proces liberalizace vízového režimu pro státy východního partnerství jako jsou např. Bělorusko, Ukrajina, Gruzie, Moldavsko, Arménie či Ázerbájdžán).

www.visa-free-europe.eu

Solidarity with Belarus Information Office

Je nezávislá nevládní organizace založená v roce 2011 ve Varšavě. Dlouhodobě spolupracuje s běloruskými i mezinárodními novináři s cílem překonat izolaci Běloruska a udržovala s ním spjatá témata v zorném úhlu světové veřejnosti.

www.belarusinfocus.info

NAŠE DONORI

TRANS

TRANSITION

Program transformační spolupráce poskytuje ČR možnost propojovat politickou a programovou rovinu lidskoprávní aktivity. Úkolem programu je vybírat, řídit a financovat projekty a aktivity na podporu lidských práv a transformace v souladu s cíli a prioritami České republiky. Obsahem projektů je vzdělávání, šíření informací a sdílení české zkušenosti se společenskou transformací, případně jiné formy pomoci a podpory ohroženým obráncům lidských práv či obecněji zástupcům občanské společnosti. Program je budován na principu partnerství a spolupráce s občanskou společností, nevládními organizacemi, místní veřejnou správou, médii či vzdělávacími organizacemi. Forma a náplň projektů vždy reflektuje místní podmínky a specifické potřeby v přijímající/ cílové zemi. Politika podpory lidských práv a transformační spolupráce je řízena a financována Ministerstvem zahraničních věcí České republiky.

www.mzv.cz

The National Endownment for Democracy

NED

The National Endownment for Democracy je soukromá, nezisková nadace, která se dlouhodobě věnuje podpoře rozvoje demokracie a demokratických institucí ve světě. Byla založena v roce 1983 a je financována Kongresem USA.

www.ned.org

HOSPODAŘENÍ V ROCE 2018

NÁKLADY	2018
Kancelářské potřeby a drobný materiál	38 694,00
Opravy, údržba	8 400,00
Cestovné zaměstnanců	17 193,00
Náklady na vysílání Evropského Běloruského rádia	3 456 000,00
Náklady na rozvoj občanského aktivismu	740 300,00
Přímá podpora běloruským občanům	405 490,00
Přímá podpora vězněným	40 000,00
Cestovné pro partnery a experty	240 859,00
Pronájem kanceláře ČR	80 000,00
Telefon, internet	10 188,00
Kopírování, tisk	5 025,00
Koordinace a asistence	544 420,00
Web	12 694,00
Poštovné	12 082,00
Překlady a tlumočení	64 110,00
Ekonomické poradenství	102 000,00
Audit	19 360,00
Mzdové náklady	389 305,00
Daně a poplatky	412,00
Bankovní poplatky	22 926,00
Víza	8 345,00
Pojištění	2 858,00
Členské příspěvky DEMAS	9 000,00
Kurzové ztráty	3 492,00
Celkem	***6 233 153,00***
VÝNOSY	
Tržby za služby	35 000,00
Dotace MZV	5 098 000,00
Příspěvek NED	1 073 834,00
Dary sbírka	9 500,00
Kurzové zisky	4 468,00
Jiné výnosy	75 537,00
Celkem	***6 296 339,00***
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	***63 186,00***

HOSPODAŘENÍ V ROCE 2018

ROZVAHA

MEZINÁRODNÍ SDRUŽENÍ OBČANSKÉ BĚLORUSKO BĚLOHORSKÁ SPOLEK

Rozvaha dle 504/2002 Sb. // k 31.12.2018 //
v tisících Kč

IČ 26996570
Praha 6, 16000, sdružení

AKTIVA	Číslo řádku	Účetní období	
		stav k prvnímu dni	k poslednímu dni
Dlouhodobý majetek celkem	001	26	26
Dlouhodobý finanční majetek celkem	021	26	26
Ostatní dlouhodobý finanční majetek	027	26	26
Krátkodobý majetek celkem	040	214	293
Pohledávky celkem	051	22	15
Odběratelé	052	5	10
Poskytnuté provozní zálohy	055	17	5
Krátkodobý finanční majetek celkem	071	192	278
Peněžní prostředky v pokladně	072	78	50
Peněžní prostředky na účtech	074	114	228
AKTIVA CELKEM	**082**	**240**	**319**

PASIVA	Číslo řádku	Účetní období	
		stav k prvnímu dni	k poslednímu dni
Vlastní zdroje celkem	001	123	185
Výsledek hospodaření celkem	006	123	185
Účet výsledku hospodaření	007	xxxxxxxxxxxx	63
Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	008	3	xxxxxxxxxxxx
Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	009	120	122
Cizí zdroje celkem	010	117	134
Krátkodobé závazky celkem	021	2	49
Dodavatelé	022	2	23
Přijaté zálohy	024	0	40
Ostatní závazky	025	0	-9
Zaměstnanci	026	0	-19
Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	028	0	11
Ostatní přímé daně	030	0	3
Jiná pasiva celkem	045	115	85
Výdaje příštích období	046	30	0
Výnosy příštích období	047	85	85
PASIVA CELKEM	**048**	**240**	**319**

HOSPODAŘENÍ V ROCE 2018

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

MEZINÁRODNÍ SDRUŽENÍ OBČANSKÉ BĚLORUSKO BĚLOHORSKÁ SPOLEK

VZZ dle 504/2002 Sb // k 31.12.2018 //
v tisících Kč // Od: 1.1.2018 - Do: 31.12.2018

IČ 26996570
Praha 6, 16000, sdružení

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY	Číslo řádku	Běžné období	
		Hlavní	Celkem
Náklady	001	6 233	6 233
Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	5 796	5 796
Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	003	39	39
Opravy a udržování	005	8	8
Náklady na cestovné	006	17	17
Ostatní služby	008	5 732	5 732
Osobní náklady	013	390	390
Mzdové náklady	014	293	293
Zákonné sociální pojištění	015	96	96
Zákonné sociální náklady	017	1	1
Daně a poplatky	019	1	1
Daně a poplatky	020	1	1
Ostatní náklady	021	37	37
Kursové ztráty	025	3	3
Jiné ostatní náklady	028	34	34
Poskytnuté příspěvky	035	9	9
Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	036	9	9
Náklady celkem	039	6 233	6 233
Výnosy	040	6 296	6 296
Provozní dotace	041	5 098	5 098
Provozní dotace	042	5 098	5 098
Přijaté příspěvky	043	1 083	1 083
Přijaté příspěvky (dary)	045	1 083	1 083
Tržby za vlastní výkony a za zboží	047	35	35
Ostatní výnosy	048	80	80
Kursové zisky	052	4	4
Jiné ostatní výnosy	054	76	76
Výnosy celkem	061	6 296	6 296
Výsledek hospodaření před zdaněním	062	63	63
Výsledek hospodaření po zdanění	063	63	63

HLAVNÍ PŘEDSTAVITELÉ A ČLENOVÉ SDRUŽENÍ

Petruška Šustrová, direktorka
Jan Ruml, 1. vicepresident
Petr Bratský, 2. vicepresident
Martin Vidlák, revizor sdružení
Jaromír Štětina

KONTAKT

Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko
Žitná 27, 110 04, Praha 1
Česká republika

Tel.: +420 774 522 733
E-mail: info@civicbelarus.eu
www.civicbelarus.eu

Civic Belarus

foto: Radio Free Europe - www.rferl.org

© Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko, 2019